

Oradeaului Economic

ERDELYI KÖZGAZDASÁG

Expoziție de mostre la Oradea-Mare

Uniunea Camerelor de Comerț a hotărât să facă demersurile necesare pe lângă Ministerul de Interne, Ministerul afacerilor Streine și Direcțiunea C.F.R. pentru a se acorda toate înlesnirile și reducerile de transport pentru vizitatorii târgului de mostre organizat, pentru toamna viitoare, de Camera de Comerț și Industrie din Oradea-Mare și care va avea loc în acel oraș.

Organizarea sindicatului exportatorilor de vite

Discuția în secțiile Camerei la proiectul de lege al sindicatelor exportatorilor de vite a fost terminată.

Din motive juridice, proiectul a fost modificat în sensul că membrii sindicatului vor beneficia de avantajile acordate și precizate de Consiliul de miniștri, în locul textului original că membrii sindicatului nu vor plăti taxa vamală la export.

Modificarea de altfel a fost cerută și de d. V. Madgearu, ministrul finanțelor care a declarat că, din motive bugetare, în momentul de față nu poate acorda asemenea avantagii.

Inchisoare pentru contrabande

Ministerul de finanțe a întocmit un proiect de lege, prin care se extinde articolul 106 din legea vămilor în sensul că se pedepsește pe lângă amendă și cu închisoare, toți acei cari săvârșesc contrabande flagrante.

Biletele circulare CFR

Direcțiunea Regiei Autonome C. F. R. a luat dispozițiunea ca începând de azi biletele circulare să se emită pentru cel puțin 400 km., în loc de 750 km. — și cu o reducere de 50 la sută din taxele tarifare ale tarifului de persoane.

După cum se știe, până acum nu se acorda de cât o reducere de 40 la sută.

De asemeni s'a mai hotărât ca asemenea bilete să se emită în tot cursul anului, având o valabilitate de 45 zile, dela data emiterii.

Fabrica de ghețe „Star“ din Timișoara în insolvență

Victima politiceii de concentrare rațională a dlui Moise Farkas dela fabrica „Renner“ din Cluj

Fabrica de ghețe „STAR“ din Timișoara (Braun & Co.) ajungând în insolvență, a cerut concordat preventiv, oferind creditorilor o cotă de 50 la sută, achitabilă în cinci rate de câte 6 luni.

Intreg capitalul de 1.500.000 lei al fabricii s'a pierdut.

Fabrica are la active: aranjament

de 302.874 lei, mărfuri în depozit de 1.399.618 lei și pretensii de 352.212 lei.

Fabrica de ghețe „STAR“, este prima victimă a politiceii de concentrare rațională a dlui dr. Moise FARKAS, respective a „fabricii de piele“ „RENNER“ din Cluj.

A temesvári Star cipőgyár kényszer-egyezséget kért

Farkas Mózes üzemkoncentrációs racionalizálási politikájának első áldozata

A temesvári Star cipőgyár (Braun & Co.) öt félévi részletben fizetendő 50%-os kvóta felajánlásával kényszer-egyezséget kért.

A gyár 1.5 milliós tőkéje teljesen elveszett. Aktívája: berendezés 302.874 lej, áruraktár 1.399.618 lej,

követelések 352.212 lej.

A romániai cipőiparban dr. Farkas Mózes, illetve a Renner Testvérek és Társai Bőrgyár Rt. üzemkoncentrációs racionalizálási politikájának a temesvári Star cipőgyár lett az első áldozata.

„Victoria zu Berlin“ își înființează în Cluj o direcțiune independentă

Societatea de asigurări „VICTORIA ZU BERLIN“, care în trecut era reprezentată în România prin „VICTORIA NAȚIONALĂ“ din

Cluj, a hotărât să-și înființeze o direcțiune independentă pentru România, cu sediul Cluj.

Victoria zu Berlin biztosítóintézet Kolozsvár székhellyel önálló romániai igazgatóságot állít fel

Victoria zu Berlin biztosítóintézet, melynek érdekelttségét képezte régebben a Victoria Naționala ko-

lozsvári biztosító, önálló romániai igazgatóságot állít fel Kolozsvár székhellyel.

Frații Goldenberg din București își înființează în Cluj un depozit de fierărie

Intreprinderea „FRĂȚII GOLDENBERG“ din București, a inițiat tratative cu o mare întreprindere comer-

cială de fierărie din Cluj, pentru a-și înființa în Cluj un mare magazin engrosist de fierărie.

Goldenberg Testvérek bukaresti vas-és fémmagykereskedő Kolozsváron lerakatot létesít

Frații Goldenberg bukaresti vas-és fémmagykereskedő tárgyalásokat kezdeményeztek egy kolozsvári vas-

kereskedelmi vállalattal kolozsvári detail- és engrosslerakat felállítása.

Külföldi pénzhitelek mentesek a tőkekamatadó alól

A pénzügyminisztérium rendeletet adott ki, amely szerint azok a pénzhitelek, amelyek külföldi intézetektől vesznek hitelt igénybe, a külföldi hitelek után nem tartoznak tőkekamatadót fizetni, ha az igénybevett hitel kamatlába nem haladja meg a tizszázalékot.

A tőkekamatadó-vallomásokat ezen túl is félévenként, (február 28-ig, illetve augusztus 1-ig) kell a pénzügyigazgatósághoz betérjeszteni.

A Vaskapu-kölesön új szelvényei

Miután a 3 százalékos magyar aranykölesönre (Vaskapu kölesönre) vonatkozó, 1927. április 28-án kelt egyezményt a román és jugoszláv kormány már ratifikálta, a párisi Caisse Comune az új szelvényiveket az 1928—29. évre már kiadhatja.

A Zemska Banka, mint a Caisse Commune képviselője fölhívja az említett papirok tulajdonosait, hogy az új szelvények beszerzése céljából az 1925. július 1-i keltzésű szelvényutalványt június 2-től kezdve a Zemska Banknál helyezték letétbe. A szelvényutalvány letétbehelyezése egyúttal az említett egyezményhez való hozzájárulást jelenti.

Jugoszláviában is...

A jugoszláv Nemzeti Bank a diszkont kamatlábat 6 százalékról 5.5 százalékra s a lombard kamatot 8 százalékról 7 százalékra szállította le.

8 pengő osztalékot fizet a Ganz és Társa Rt.

A Ganz és Társa Villamosági-, Gép-, Vagon és Hajógyár Rt. május 22-én tartott közgyűlése az igazgatóság minden javaslatát elfogadva elhatározta, hogy az 1929. üzletévre részvényenként 8 P az osztalék, ami megfelel a tavalyi osztaléknak.

Szelvénybevéltőhelyek: Budapesten a Magyar Általános Hitelbank, a Magyar Leszámitoló és Pénzváltóbank és a Magyar—Olasz Bank; Wienben az Österreichische Creditanstalt für Handel und Gewerbe.

DIVERSE

*

Dr. Gheorghe Popa notar public în Oradea senator și mult timp membru în consiliile de administrație la *Banca Economică și Casa de Economii a Județului Bihor*, la întreprinderea forestieră „La Roche și Darvas”, la întreprinderile forestiere „Industria Forestieră din Oradea” și „Industria de Lemne din Valea Crișului”, a decedat după o rodnică activitate desvoltată și pe tărâmul economic.

*

Ludovic Szilágyi, comerciant de confecțiuni din Târgul Mures a cerut concordat preventiv. Pasivele sunt de 3.500.000 lei, activele de numai circa 2 milioane. Oferă o cotă de 55 la sută plătitibil în 18 luni fără dobândă.

*

Firmei de fierărie Stössel & Co. din Cluj i-s-a aprobat cererea de concordat preventiv, în principiu, urmând a i-se consulta creditorii în 11 Iunie.

*

Lazar Heimann & Deutsch comercianți de textile în Reghinul-Săsesc, au cerut concordat preventiv cu un pasiv de 13½ milioane lei, având la active 14 milioane.

*

„Automobila”, care nu demult și-a mărit filiala în Cluj, a primit reprezentanța întreprinderii „Grazer Waggon-fabrik” pentru motoare „Diesel” și de benzină.

*

Firma Ioan Radu din Târgul-Mureș, a cerut concordat preventiv, având la pasive 2.054.989, iar la active 1.596.036 lei. Creditorilor le-a oferit o cotă de 50%.

Desbateră s'a anunțat pe 7 Iulie.

*

Comercianții din Oradea, nereușind încheierea unui acord inițiat între membri grupați la „Increderea” și „Interesul Public” și între aceia neînscrisi în aceste organizații de desfacerea mărfurilor contra plăților în rate, și-au mai înființat un birou similar, sub firma „Solidaritatea”.

*

„Banca Franco-Română” a fost declarată în stare de faliment, refuzându-se cererea de concordat preventiv.

Falimentul s'a estins nu numai asupra centralei din București, ci și asupra filialei din Timișoara, care de asemenea a fost sechestrată, spre surprinderea deponenților.

A Banca de Credit Româniiokot fétésit Erdélyben

A Banca de Credit Române, amelynek központja Bukarestben van, több erdélyi fiók felállítását tervezi.

A brassói fiókját valószínűleg szeptember végén nyitja meg, majd Kolozsvárott és Nagyváradon állít fel fiókokat.

Fabrica „Renner-Turul” a căutat să acapareze majoritatea acțiilor fabricii de ghete „Carmen”

Dl. Dr. Moise Farkas a oferit dlui Eugen Steiner, directorul general al fabricii de ghete „Carmen” din Oradea, despăgubiri de milioane, ca să se retragă dela fabrică, respective din bransa de piele și ghete din România

Ziarul „Ardealul Economic” a anunțat detaliat secretele de culise a politicii de raționalizare, inițiată de dl. Dr. Moise Farkas dela fabrica de piele „Renner” din Cluj și a publicat chiar și consecințele scandaluloase, cari s'au ivit în urma acțiunii de concentrare a fabricilor de piele și ghete.

În ultimul său număr, ziarul „Ardealul Economic” a publicat chiar și scrisoarea deschisă, prin care reprezentanții branșei de pielărie și ghete cer lămuriri dela dl. Dr. Moise Farkas în privința activității, ce a desfășurat

în dauna industriei și comerțului de piele și ghete

din România.

Dl. Dr. Moise Farkas, cu toate aceste, nefiind un suflet sensibil, după cum am mai accentuat, nu a dat nici măcar răspuns întrebărilor ce i-s-au adresat de către reprezentanții branșei prin revista lor „Piele și Ghete” din Cluj, deși acești reprezentanți sunt de mai mulți ani clienți de ai fabricii „Renner” din Cluj, pe care o conduce dl. Dr. Moise Farkas.

Dl. Dr. Moise Farkas, după cum se poate constata,

pentru interesele sale egoiste a sacrificat interesele branșei

uitând chiar și cele mai elementare obligații sociale și continuând politica struțului, resemnându-se la tăcere.

Dl. Dr. Moise Farkas, evitând publicitatea, lucrează în tăcere intensiv de tot, dar în

35 milioane alaptökével részvénytársasággá alakult a Prochaska Testvérek malom vállalata

A Prochaska Testvérek cég, amely a Bánság egyik legrégebbi malomcége, részvénytársasággá alakult. A részvénytársaság neve Prochaska Ede Fiai Malomművek Részvénytársaság.

Az új részvénytársaság üzemében lesz a Műmalom, a nagyszentmiklósi és grabáci malmok, továbbá a temesvári Bega-malom, valamint a zombolyai malom, amely eddig különálló részvénytársaság volt.

Az alaptőke harmincöt millió lej, amely teljesen befizetést nyert és amelyben hollandiai tőke vállalt jelentős érdekeltséget.

A részvénytársaság elnöke

dosul culiselor, ca să-și realizeze ambițiile dictatoriale, după cum am avut ocazia să constatăm. Astfel în ultimul timp am avut ocazia să aflăm, că din partea fabricilor fuzionate „Turul-Renner” s'a făcut ofertă pentru

acapararea acțiilor fabricii de ghete „Carmen”

din Oradea-Mare.

Oferța fabricii „Turul-Renner” însă a fost respinsă de către societatea „Carmen” care a hotărât să-și mențină în dependența fabricii.

Dl. Dr. Moise Farkas, în urma refuzului,

a oferit despăgubiri de milioane dlui Eugen Steiner,

director general și mare acționar la fabrica „Carmen”, ca să se retragă chiar și din bransa de ghete din România, cunoscându-l ca pe o excelentă capacitate, care se bucură de o mare reputație în industria de piele și ghete.

Dl. Dr. Moise Farkas

a făcut propunerea ca să scape de un rival puternic,

pentru a cărui înlăturare este în stare să facă mari sacrificii.

Dl. Eugen Steiner însă, evident, a refuzat propunerea curioasă, nedorind să se retragă din bransa de pielărie și ghete din România, pentru aviditatea fabricii „Renner-Turul”, respective a dlui Moise Farkas, care caută să-și satisfacă ambițiile sale egoiste de preamărire.

Prochaska Oszkár, igazgatósági tagjai; Prochaska Ede, Prochaska Lajos, Prochaska Viktor, Vendelaar Vilmos, az amsterdami főzde elnöke és Szakmáry László.

Felügyelőbizottság: Gayer Ede, Baár József dr. és Merkler Károly.

Az új részvénytársaság igazgatóvá kinevezte: Keller Györgyöt, Lieblích Bélát, Drexler Bélát és Gross Imrét.

A műmalom épületét és területét az eddigivel szemben más rendeltetésre akarják felhasználni. A Bega-malomban az üzemét június második felében kezdik meg.

A H É T

*

Popa György dr. Popa György dr. nagyváradai közjegyző, volt szenátor meghalt. Popa György igazgatósági tagja volt hosszú éveken át a Bihar-megyei Takarékpénztár és Gazdasági Bank, a La Roche és Darvas Egyesült Erdőipar és társvállalatai a Nagyvárad Erdőipar és Körösvölgyi Faipar Részvénytársaságoknál, amelyek külön gyászjelentésben emlékeztek meg dr. Popa György igazgatósági tag érdemeiről.

*

Joan Radu marosvásárhelyi kereskedő 2 millió 54.989 lej passzívával és 1 millió 596.036 lej aktívával kényszeregyezséget kért. Ötven százalékos kvótát ajánlott fel. A marosvásárhelyi törvényszék július 7-re tűzte ki a tárgyalást.

*

Bölöni Domokos marosvásárhelyi textil- és divatáru kereskedő kényszeregyezségi kérését július 5-én tárgyalja a törvényszék.

*

Stössel et Co. kolozsvári fémáru cég kényszeregyezségi kérésének a törvényszék elvben helyt adott. A hitelezők leszavaztatása július 11-én történik meg.

*

A Németországból Romániába importált árukra az általános vámtarifa alkalmazását június 10-ig felfüggesztették. A román-német vámháboru tehát egyelőre még nem tört ki.

*

Lázár Haimann et Deutsch zászsrégi textilkereskedő 13 és félmillió lep passzívával és 14 millió aktívával kényszeregyezséget kért. Hitelezőinek 2 évi részletben fizetendő 80 százalékos kvótát ajánlott fel.

*

Kandia (Timisoara) csődnyitási kérést adott be Krausz Izidor temesvári cég ellen.

Hirsch Adolf (Déva) csődnyitási kérést adott be a kolozsvári törvényszéken Veress Miklós kolozsvári papirkereskedő ellen 4000 lej követelése miatt.

*

Vécsy Sámuel utóda kolozsvári lisztkereskedő cég iparengedélyét felfüggesztette. Az üzlet helyén Grün és Schönhaus volt kolozsvári kereskedők nyitnak fűszer- és lisztkereskedést.

A Heinrich szappangár bérletére alakult Léb & Rózsa bejegyzett közkereseti társaság elhatározta felszámolását. A szappangár bérletét Rózsa Mór tartja meg.

Horváth Armin a Fonciera-Agricola Biztosító Rt. cégjegyzője ki régebben az Agricola kolozsvári igazgatóságát vezette, az intézet kötelékéből június 1-vel kilépett.

Automobilia Rt., mely kolozsvári fiókját nemrégiben bővítette ki, elnyerte a Grazer Vagonfabrik Diesel- és benzínmotorjainak bizományi képviseleti raktárát.

Csődöt rendeltek el a Banca Franco-Româna ellen

Egy éve, hogy a Banca Franco Romana bukaresti nagybank fizetéképtelenségét jelentett. A pénzügyi intézet összeomlása Temesvárt és a Bánságot is érintette, mert számosan helyezték el pénzüket az intézet temesvári és resicai fiókjánál. Utóbb az intézet kényszer-egyezséget kért, azonban azt az érdekeltek hitelezők nem szavazták meg és a bukaresti törvényszék a Banca Franco Romana ellen elrendelte a csődöt és azt a temesvári fiókra is kiterjesztette.

Gabriel Viktor dr. törvényszéki bíró megjelent a temesvári fiókban, ahol közölte a rendelkezést Carabas igazgatóval, majd lezárta és lepecsételte a Franco Romana temesvári fiókját. A bank ellen a csőd-elrendelés és a temesvári betétesek körében nagy megdöbbenést keltett.

Melyik cég szállítja Nagyvárad város tűzifáját?

Nagyvárad interimár bizottsága a város tűzifaszükségletének biztosítására árlejtést tartott 150 vagon tűzifa szállítására.

Az árlejtésen a legkedvezőbb ajánlatot a Domokos-cég adta be, amely vagononként 180 lejrel olcsóbban vállalta a faleszállítását, mint a Grünstein-cég. Az átvételi bizottság próbátüzelést tartott és kiderült, hogy a Grünstein-cég ajánlata a legmegfelelőbb, mert a Grünstein-féle fa kilowatt óránként 4 bani megtakarítást jelent.

Az átvételi bizottság az árlejtés ügyében később fog határozatot hozni.

Részvénytársaság lezár a Cosmuța-szanatorium

A Cosmuța sanatorium több kolozsvári orvostanár érdekelt-ségével közelebbről részvénytársasággá alakul át.

A Tasnádi Kereskedelmi és Iparbank Rt. kiegészíti igazgatóságát és felügyelőbizottságát

A Tasnádi Kereskedelmi és Iparbank Rt. június 24-én rendkívüli közgyűlést tart, amelyen az igazgatóságot és felügyelőbizottságot egy-egy új tag megválasztásával kiegészítik. Esetleges indítványok is szerepelnek a rendkívüli közgyűlés tárgysorozatán.

Orosz áru nem jöhet Romániába

A pénzügyminisztérium rendelkezését intézett az összes vámhivatalokhoz, amelyben tudomásukra hozza, hogy a jövőben semminemű orosz eredetű árut nem vámolhatnak el a vámhivatalok.

Eddig ugyanis több romániai cég, a prágai és más szovjet kereskedelmi kirendeltségek útján orosz árukat importált, ezután azonban a vámhivatalok ezeket az árukat nem fogják elvámolni, illetőleg nem engedik be Románia területére,

Moara Frații Prochaska din Timișoara s'a transformat în societate pe acții cu 35 milioane

Intreprinderea Frații Prochaska, din Timișoara s'a transformat în societate pe acții sub firma „Morile Edmond Prochaska Fii S. A.”

Noua societate are în antrepriză „Moara Mare” din Timișoara, morile din Sâmmielăuș și Grabaț moara „Bega” din Timișoara și moara din Jimbolia.

Capitalul societății se cifrează la 35 milioane,

care capital a fost deplin vărsat.

Președintele societății este d. Oscar Prochaska, iar membri

în direcțiune sunt dnii Victor și Ludovic Prochaska, Wilhelm Wendelean președintele bursei din Amsterdam și Ladislau Szakmary.

În comitetul cenzorilor sunt dnii Edmond Gayer, Dr. Iosif Baár și Carol Medeler.

Directori ai noii societăți sunt dnii Gheorghe Keller, Bela Draxle și Emerich Grosz.

Edificiul în care până acum a fost „Moara Mare” se va întrebuința în alte scopuri, decât acelea de acum.

Moara „Bega” își va începe activitatea în a doua jumătate a lunii Iunie.

Exportkedvezményt kérnek az erdélyi fatermelők a CFR-től

Mennyi lesz a refakcia? — A Lomási Erdőipar Rt. 2000 vagon szállítási kontingenst kapott

Az államvasutak igazgatósága értekezletre hívta össze az erdélyi fatermelőket. A gyűlés célja az volt, hogy az erdélyi fatermelő vállalatok szállítási sérelmeit meghallgassák és azok kiküszöbölésére megtalálják a módozatokat, hogy a romániai faexport visszanyerhesse régi intenzivitását. A gyűlésen az aradi Lomási Erdőipar Rt. részéről Kemény György vezérigazgató a Patrai Fatermelő részéről Anhalzer Ignác igazgató, az Arad-Brádi Rt. részéről Niculescu vezérigazgató, a Kornis-cég képviselőjében Kornis Armin, a Mairovitz-cég képviselőjében dr. Antal Endre, Temesvárról a Mundus-Borlova képviselőjében Stekl igazgató, Nagyváradról pedig a Grünstein Sámuel-cég beltagja, Székely József, aki több váradi céget is képviselt és még sokan mások jelentek meg.

Miclescu CFR igazgató az erdélyi fatermelők propozícióit jegyzőkönyvbe foglalta. A javaslat szerint az államvasutak az exportra kerülő fánál az ordinál tarifa 11 pontjából 20 százalék, a speciális tarifa 11 pontjából 10 százalék és a 14 pontjából 20 százalékos kedvezményt ad, amely kedvezmény előreláthatóan szeptember 1-én lép életbe, addig a

szezon-tarifa marad érvényben. A kedvezmény azokra vonatkozik, akik csatlakoztak a fatermelők azon csoportjához, amely kötelezte magát arra, hogy augusztus 31-ig 14.000 vagon fát leszállít. A fatermelők kartellje mint már megállapította a kartelltagok szállítási kontingensét.

A Lomási Erdőipar Rt. 2000 vagon leszállítását vállalta. Miclescu vasutigazgató elfogadta a fatermelők javaslatait s azokat jegyzőkönyvbe foglalva, a minisztériumba terjesztette fel.

A megállapodás egyik további fontos pontja a refakciának a megállapítása, amelyet 400 kilométerig 20 és ezen túl 25 százalékban állapították meg. A tarifaredukció különösen a nagyobb távolságokra jelent lényeges megtakarítást.

Azon klauzulát, hogy a fővárost kedvezményes fuvaru fával lássák el, a gyűlés elvetette.

A CFR-rel ugyancsak az áruszállítási fuvar redukciója ügyében tárgyalást folytattak az erdélyi szesz-, posztó- és üvegyárosok, akiknek képviselőjében Aradról többek között báró dr. Neuman Károly, továbbá dr. Szabó Sándor voltak jelen.

Reprezentanții forestieri au cerut avantajii de export dela CFR.

Noua cotă de refacție — Industria Forestieră din Lomas a primit un contingent de 2000 vagoane pentru livrare

Direcțiunea C. F. R. a convocat pe reprezentanții industriei și comerțului de lemne din România la o consfătuire pentru a discuta în comun.

soluțiile menite, ca să îmlesnească transportul lemnului pe CFR.

La consfătuire printre altele au fost reprezentate: Indus-

tria Forestieră din Lomas, prin dl. director general Gheorghe Kemény, întreprinderea forestieră „atria” prin dl. director Ignat Anzahler, societatea „Arad-Brad” prin dl. director general Niculescu, firma „Kornis” prin dl. Armin Kornis, firma Mairovitz prin dl. Dr. Andrei Antal, din Timișoara „Mundus” prin dl. director Stekl, din Oradea dl. Iosif

Székely, dela firma Samuilă Grünstein, reprezentând mai multe întreprinderi din Oradea.

CFR. în urma doleanțelor prezentate de reprezentanții forestieri,

a constituit la unele înlesniri de transport

pentru firmele forestiere, cari în bloc vor livra până la 1 August a. c. 14.000 vagoane de lemne, urmând a beneficia dela 1 Septembrie de

o reducere de 20% la transporturi.

până la 400 km., iar peste această distanță, pe baza cotei de refacție vor obține o reducere de 25%.

Pentru reducerea tarifului CFR. a mai urmat tratative și dl. Baron Carol Neuman din Arad,

în numele fabricanților de spirit, postavuri și sticlărie

din Ardeal și Banat. La aceste tratative a luat parte între alții dl. Dr. Alexandru Szabo.

Lerakatokat létesít Erdély nagyobb városaiban a papíreladási központ

Oficiul de vânzare (papireladási központ), România minden jelentősebb gócpontjában, így Kolozsvárt is engrosvevőknek kiszolgálására lerakatot állít fel.

Fülöp és Grosz cég vette át a Bergmann Villamosági Művek erdélyi képviselőjét

Bergmann Elektrizitätswerke erdélyi képviselőjét egy évre Fülöp és Grosz cég vette át. A Bergmann cég előzőleg ezen képviselőjét a Cred. Extern útján gyakorolta.

Kényszeregyezséget kért Haimann Leó családjá

Haimann Leó a nemrég elhunyt faexportőr családja Bukarestben 76617.459 lej passzívával és 54.171.968 lej aktívával 3 év alatt fizetendő 50 százalékos kvótával kényszeregyezséget kért megindítását.

A cég legnagyobb hitelezője az alexandriai Caram & Fréres 29.000.000 lejrel.

Mezey & Co. céggel új írógépkereskedés létesült Kolozsváron

Mezey Jenő írógépkereskedő Drach Jenővel, a Babos & Co. vaskereskedő cég üzletvezetőjével társulva, Mezey & Co. cégelnevezés alatt folytatja működését.

A cég elnyerte a National Cash Register Kasszák, Original-Odher számológépek, valamint a Smith L. C. és Smith Prelien írógépek 5 megyére szóló képviselőjét és bizományi lerakatát.

Chestiunile edilitare ale Capitalei

Datoriile orașului București

Datoriile Capitalei pentru furnituri de materiale de pavaj, după cum aflăm se cifrează la aproape unușuta milioane lei. Astfel numai la două întreprinderi ardelenice de acest soi orașul București datorează impozanta sumă de 50 milioane. Faptul că datorează chiar Capitala, nu este desonorant, dar este o adevărată nefericăre pentru întreprinderile furnizoare, cari lucrează cu capitaluri și investițiuni mari, un debitor atât de greu ca primăria Capitalei, cu sume atât de mari cari cad foarte greu în cumpăna sarcinilor acestor întreprinderi în criza actuală financiară. Societățile fiind în buna credință că orașului București îi pot credita sume nelimitate, i-au furnizat pe credit, materiale de zeci de milioane. La plăți apoi primăria Capitalei a procedat ca cel mai din urmă sat din Dobrogea, sau din Turcia veche. Actualul primar, mai bine zis preș. al Comisiei Interimare mândru și țințos de opera ce face pe spinarea creditorilor, replică zămbind solicitatorilor, acestor sume, spunând că Capitala va plăti dar... numai după ce va reuși să contracteze marele împrumut.

În această chestiune s'a dus nu de mult o interesantă polemică între d. Costinescu fostul primar și d. Dem. Dobrescu actualul președinte al Comisiei Interimare a Capitalei. O notiță a dlui Costinescu în ziarul „Universul” în legătură cu aceste datorii ale Capitalei atrage atențiunea tuturor furnizorilor, cari creditează Capitala, actuala comisie Interimară a Capitalei neavând dreptul să contracteze împrumuturi și deci să facă și să plătească datorii, în caz când va veni iarăși la conducerea primăriei, nu va accepta aceste datorii.

Cum în țara românească totul este posibil, teamăne că o vor păți furnizorii.

D. Dem. Dobrescu face datorii pentru înfrumusețirea și modernizarea Capitalei cu banii societăților furnizoare particulare, — împrumutul nu se va face, — iar plata va trebui să o facă un alt primar, poate chiar d. Costinescu, care la rândul său consecvent îi va trimite cu pretenziunile lor la d. Dem. Dobrescu și astfel se va amâna plata acestor datorii „ad Kalendas Graecas”.

Nostim de tot?! Chir.

Congresul societăților de asigurare

Societățile de asigurare din țară vor participa la congresul internațional al studiului asigurărilor, congres ce se va ține în cursul lunii Iunie la Stockholm.

Începerea congresului a fost fixată pe ziua de 6 Iunie a. e.

Întreprinderea „Technica” se schimbă în „Technicum”

Întreprinderea „Technica” de sub conducerea dlui Emil WEISZBURG, din Cluj, Cal. Regele Ferdinand 33, își va continua activitatea sub firma „TECHNICUM”, transformându-se în societate pe acții cu un capital social de 500.000 lei.

În direcțiunea societății au fost aleși dnii: Emil WEISZBURG, Avram GOLDSTEIN și dna Emil WEISZBURG, iar în comitetul cenzorilor dnii Benjamin CZITRON, Emanoil HIRSCH și Gh. WEISSBURG din Gârnești.

Technicum Rt. lesz a kolozsvári Technica műszaki cég

Technicum Rt. alatt közeli napokban bejegyzést nyer Weissburg Emil Cluj, Cal. Ferdinand 33., régebben Technica név alatt vezetett műszaki cége.

Alaptőke 500.000 lej, címletek 1000 lej.

Igazgatóság tagjai: Weissburg Emil, Weissburg Emilné, Goldstein Ábrahám (Dicioanmartin).

Felügyelőbizottság: Czitron Benjamin (Ganesti), Hirsch Manó, Weissburg Gy. (Ganesti).

A középeurópai gabonatőzsdék tanácsa Bukarestben tartja meg legközelebbi ülését

Ak középeurópai gabonatőzsdék állandó tanácsának legközelebbi ülését valószínűleg Bukarestben fogják megtartani.

A gabonatőzsdék titkárságai június 6-án Bécsben előretézletet tartottak, melyen véglegesen döntöttek arról, hogy az állandó tanács ülését Bukarestben, vagy Budapesten tartják-e meg.

Tekintettel arra, hogy Erdélyben és a Bánságban közelről megkezdte működését a

kolozsvári és a temesvári áru-tőzsde és a regát több jelentősebb városa is tőzsdekoncessziót kapott, Romániának fontos közgazdasági és tőzsdei érdeke fűződik ahhoz, hogy a középeurópai gabonatőzsdék állandó tanácsa Bukarestben tartsa meg legközelebbi ülését és ezért az illetékes kormánytényezőknek mindent el kell követniük, hogy a tőzsdetanács legközelebbi ülésének helye Bukarest legyen.

La bănci nu se mai numesc comisari guverniali

Unele ziare de opoziție au atacat „proiectul de lege pentru administrarea portofoliului de efecte trecute dela Banca Națională la Stat, conform planului de stabilizare și de interpretare a programului de stabilizare”, pe motiv că ar

dispune numirea de comisari ai guvernului pe lângă toate instituțiile comerciale sau de credit,

cari ar avea un portofoliu imobilizat cât de redus.

Ziarul „Ardealul Economic” de asemenea a anunțat știrea în numărul trecut și cu satisfacție înregistrează

acuma revenirea Ministerului de Finanțe, care precizează următoarele în legătură cu controlul institutelor financiare:

„În fapt era ușor de observat că la art. 10 era o omisiune. Intr'adevăr, s'a sărit un aliniat la copiatul manuscrisului în care se preciza că,

guvernul va putea numi comisari numai pe lângă acele instituții pentru a căror sanare este nevoie de vre-o transacție

prin care Statul, constatând existența unor pagube, pentru a salva restul, preia paguba asupra sa”.

90 cseh korona osztalékot fizetnek a Skoda-Művek

A Skoda-Művek Pilsenben május 28-án tartotta közgyűlését, melyen 65 részvényes 450.317 részvényt deponált. Az 1929. december 31-iki mérleget egyhanguan elfogadták. Az 1929. év tiszta nyereségéből, azaz 67 millió 080.872.70 korona összegből 90 korona osztalékot fizetnek részvényenként, összesen 56.250.000 koronát, az igazgatótanácsnak pedig az alkalmazottak szociális alapja részére 5 millió koronát bocsátottak rendelkezésére.

Dr. Preiss J. a vállalat vezér igazgatója és igazgatótanácsának tagja lemondott mindkét tisztségéről és a lemondást a közgyűlés tudomásul vette.

Az igazgatótanácsba újolag beválasztottak: Hruska Ferenc, a Zivnostenka Banka vezérigazgatója, Charles de Boissien és Jaques Chanzyt és Novák László mérnök, míg André Vicaire kooptációját megerősítették.

A nemzetközi tojáspiacon nincs sok remény az árak javulására

A nemzetközi tojáspiac helyzetéről alábbi jelentéseink számolnak be:

Magyarországon kissé csökkentek az árak, a külföldi kereslet megcsappant és a főbb termelőhelyeken 7—7.5 fillért fizettek a friss tojásért.

Németországban a tojáspiac a múlt héten vontatott volt, a kereslet csökkent, miután az erősebb főzelék- és gyümölcskinálat következtében a tojásfogyasztás kisebb. Konzerválási célokra változatlanul főleg külföldi árut keresnek.

Jugoszláv és magyar tojásért német határokon lánként P 145—150-t fizetnek.

Berlinben a magyar tojás 8.5 P., míg a bolgár 8.25—9.0, a litván 7.5, a román és jugoszláv 8.5, ugyanennyi a lengyel nagy tojás, míg az orosz 8—8.75 között váltakozik.

Frankfurtban 1/4 pf-el magasabbak az árak.

Bécsben jugoszláv és magyar tojásért 12—12.5 g. fizetnek kidolgozott állapotban, original pedig 11.3—11.7 g. a lengyelért 10.25—11.5 között minőség és nagyság szerint. Orosz tojást jelenleg Bécsben nem kínálnak.

Prágában a szilárdabb külföldi irányzat következtében az importtevékenység csökkent, miután a helyi kínálat időközben emelkedett. A konzerválási vásárlások nagyobb részt befejeződtek, úgy, hogy az árak javulására nincs sok remény.

Párisban a kínálat bőséges, némi export van Angliában. Az árak 40—49 ct. között mozognak, extra nagy tojásért fizetnek 65 centimet.

Citiți „Lemnul”

Figyelem!

DREHER HAGGENMACHER

KORONA SÖR ala PILSEN

rövidesen forgalomba kerül!

Farkas Mózes, illetve a Renner-Turul gyár meg akarta venni a Carmen cipőgyár részvény-majoritását

Steiner Jenőnek, a Carmen cipőgyár vezérigazgatójának milliók végkielégítést ajánlott fel Farkas Mózes, ha megszünteti kapcsolatát a gyárral és a romániai bőr- és cipőiparral

Farkas Mózes a romániai cipőipar Mussolinije a szakma Ephialtes-e lett

A romániai bőr- és cipőiparban dr. Farkas Mózes, illetve a Renner Testvérek és Társai Bőrgyára Rt. részéről kezdeményezett racionalizálási és koncentrációs politika kulisszatitkairól és botrányos fejleményeiről részletesen beszámoltunk.

Legutóbb reprodukáltuk, azt a nyílt levelet, amelyet az Erdélyi és Bánáti Bőrkereskedők Egyesülete intézett az egyesület hivatalos lapja, a Piele și zeshez. A romániai bőr- és Ghete hasábjain dr. Farkas Mózes cipőipar Mussolinije — mint megírtuk — nem szenzibilis lélek és a mai napig még válasza sem méltatta azokat a bőrkereskedőket, akik hoszu évek óta állandó vásárlói és üzletfelei a Renner bőrgyárnak.

Farkas Mózes dr. — úgy látszik — nemcsak a szakma általános érdekeit áldozta fel és hajlandó feláldozni a jövőben is, betegesen hiu és önző egyéni érdekeinek, hanem az udvariasság legelemibb követelményein is tulstesz magát, struccpolitikát folytat és a nyílt levélre a nyílt válaszadás helyett mély ségesen hallgat...

A nyilvánosságot kerüli Farkas Mózes, annál intenzívebben dolgozik azonban a kulisszák mögött diktatorikus céljainak elérése érdekében. Most újlag alkalmunk van nyilvánosságra hozni, azokat a kulisszák mögött folyó intrikákat, amelyek sugallmazója és irányítója a romániai cipő- és bőrszakma diktátora. Megbízható forrásból származó értesüléseink szerint

az egyesült Renner-Turul cipő és bőrgyárak azt az ajánlatot tették a nagyváradi Carmen cipőgyár igazgatóságának, hogy hajlandók a vállalat részvénypakettjét megvásárolni.

A részvénymajoritás tulajdonosai az ajánlatot nem fogad-

ták el és elhatározták, hogy a gyár önállóságát és függetlenségét továbbra is megőrzik.

Farkas Mózes nem vette tudomásul az elutasító választ, mert ez keresztelte „racionalizálási és koncentrációs” politikáját, hanem közvetett uton azt az ajánlatot tette Steiner Jenőnek, a nagyváradi „Carmen” cipőgyár nagyképzettségű és a szakmában általános tekintélynek örvendő vezér-

Princz Testvérek Gép- és Zománcedénygyár Rt. Kolozsváron képviseleti raktárt állít fel

A szatmári PRINCZ TESTVÉREK GÉP- ÉS ZOMÁNCEDÉNYGYÁR RT. Kolozsváron Kolozs-, Torda-, Szamos- és Beszterce-megyékre képviseleti raktárt állít fel.

A képviseletet BOSKOVITS Gyula kolozsvári, str. Regina Maria 15 szám alatt üzlethelyiséggel rendelkező kereskedő nyerte el, aki „VICTORIA” céggel fogja a képviseleti raktárt vezetni.

igazgatójának és egyik tulajdonosának, hogy

hajlandó részére milliók végkielégítést adni, ha kiválik a gyár kötelékéből és megszünteti minden kapcsolatot a romániai cipő- és bőrszakmával.

Farkas Mózes dr. — nem alaptalanul — komoly és erélyes vetélytársat lát Steiner Jenőben és eltávolítására súlyos anyagi áldozatra is hajlandó volna. Természetes, hogy Steiner Jenő visszatartotta Farkas Mózes ajánlatát és nem hajlandó sem a Carmen cipőgyár, sem a romániai bőr- és cipőipar érdekeit feláldozni a Renner-Turul gyár, illetve dr. Farkas Mózes möhöz étvágyának és nem hajlandó a romániai cipő- és bőrszakmában Ephialtes szerepét vállalni, amelyet dr. Farkas Mózes eddig, ha nem is nagy népszerűség mellett, de saját szempontjainak és érdektársainak emlegetésére betöltött.

Tekintettel a Princz Testvérek Gép- és Zománcedénygyár Rt. gyártmányainak kitünő minőségére és a cég jóhírnevére, kétségtelen, hogy a szatmári gyár kitünő termékei a kolozsvári képviseleti raktár útján Kolozs és a szomszédos megyékben is rövidesen nagy népszerűségnek és széleskörű elterjedettségnek fognak örvendeni.

Románia és a keleteurópai agrárblokk

A Curentul a napokban foglalkozott a keleteurópai agrárállamok helyzetével és helyesli azt a Magyarország részéről felvetett gondolatot, hogy a keleteurópai agrárállamoknak az ipari államok elzárkózásával szemben szervezteniük kell, mert egyenként nem tudják érdekeiket megvédeni.

A gabonaértékesítési blokk csak a kiindulás kezdete volna, amellyel kiépíthető volna állandó értékesítési és kereskedelempolitikai kartellé.

A La Bulgari című lap is kommentálja ezt a cikket és hozzáfűzi, hogy a gondolat megérdemli, hogy azzal mielőbb Bulgáriában is foglalkozzanak.

Se repară 98 de locomotive

Lucrările se vor executa de industria indigenă

Pentru a înlătura lipsa locomotivelor consiliul de administrație al Regiei autonome C. F. R. a aprobat ca în baza licitației ținută la 14 Mai 1930, să se dea în reparație 98 locomotive industriale din țară, după

cum urmează:

Uzinelor „Reșița” 18 locomotive, uzinelor „Astra” 20 locomotive, Șantierelor Române dela Dunăre, 5 locomotive, și fabricii „Phoebus” 2 locomotive.

Toate aceste reparațiuni vor fi plătite din creditul de 213 milioane 384.420 lei, deschis pe seama Regiei drumului de fer.

În acest credit se cuprinde și costul osiilor montate, a cilindrelor, bielor și pompelor Westinghouse cu cari vor fi înzestrate locomotivele date în reparație.

Incheierea acordurilor comerciale

Proiectul de lege depus la Camera

D. Virgil Madgearu, ministru de finanțe a depus la Camera, următorul proiect de lege pentru încheierea acordurilor comerciale:

Art. 1. — Consoloul de Miniștri este autorizat ca în cazul când, până la termenul prevăzut de art. 2 al legii pentru alcătuirea tarifului vamal promulgată la 29 Iunie 1929, România n uva putea încheia din motive tehnice convențiuni comerciale cu unele țări, să încheie pe baza acelei legi și a tarifului vamal anexat ei, acorduri comerciale provizorii, urmând ca ulterior și chiar după expirarea termenului la art. 2 al legii tarifului vamal, să se continue cu tratarea convențiilor comerciale.

Art. 2. — Deasemenea în circumstanțe excepționale și anormale, când produsele de export românești ar fi supuse la importul lor în vreo țară la un regim de natură a leza interesele vitale economice ale României, Consiliul de Miniștri este autorizat să aplice măsurilor acelei țări în locul tarifului general, un tarif excepțional egal cu însoțitul aceluiași tarif, prevăzut în tariful vamal din 29 Iunie 1929 și să institue orice măsură de prohibiție și restricțiune a importului privind mărfurile cari interesază țara respectivă.

O Camera de Comerț Româno-Cehoslovacă

Uniunea Camerelor de Industrie și Comerț, a dat aviz favorabil pentru înființarea unei camere de comerț româno-cehoslovace la București.

Uniunea se va ocupa de organizarea acestei instituțiuni cu atât mai mult cu cât s'a luat hotărârea înființării unei asemenea camere de comerț, menită să contribuie la dezvoltarea raporturilor economice între cele două țări vecine și amice.

A National Gas Engine Comp., Ashton (Anglia)

gyártmányait képező világhírű compressornélküli

National Dieselmotorok

alacsony fordulatszám és csekély üzemanyagigysztással fekvő és álló elrendezésben rendkívül kedvező fizetési feltételek mellett kaphatók az erdélyi vezérképviseltnél:

Economia Kereskedelmi és Ipari Rt.-nál, Oradea.

Ajánlatokat
készséggel küldünk!

Ajánlatokat
készséggel küldünk!

Nouii conducători la U. G. I. R.

Lista completă a noului comitet central al Uniunii Generale a Industriașilor din România

În numărul trecut, anunțând hotărârile luate de adunarea generală convocată de U. G. I. R. — ziarul *Ardealul Economic* a publicat și lista membrilor aleși pentru conducerea Uniunii Generale a Industriașilor.

În prezent avem posibilitatea, ca să publicăm lista completă a conducătorilor aleși din partea industriei din Ardeal și Banat, între cari au fost aleși:

Ca reprezentanți ai Uniunii Industriașilor Transilvăneni:

Traugott Copony, președintele Uniunii Industriașilor Transilvăneni, Brașov.

Ing. Sigmund Dachier, director la Uzina Electrică, S. A., Sibiu.

Victor Ferenczi, co-proprietar al Fabricii de Pielărie Ferenczi & Hienz.

Ing. Ioan Jonica, director al fabricii de celuloză „Zărnești” S. A. Brașov.

Samuel Karres, proprietar al firmei: Samuel Karres & Fii, Fabrică de Pielărie și președintele Secțiunii Industriale de Pielărie a Uniunii Industriașilor Transilvăneni, Mediaș.

Dr. Arthur Polony, director al Uniunii Industriașilor Transilvăneni, Brașov.

Rudolf Rifozeș, director general al Uzinelor de Modelat și Emailat „Westen”, S. A. R., Mediaș.

Hans M. Schmidts, director al Fabricii de Hârtie „Zărnești” S. A. R., Brașov.

Emil Walcher, director al Fabricii de Mătase din Sighișoara, București.

Heinrich Weinhold, secretarul Uniunii Industriașilor Transilvăneni, Brașov.

Ca reprezentanți ai Direcțiunii Regionale din Cluj:

Dr. Al. Böszörményi, director al Secțiunii U. G. I. R. din Cluj.

Ing. V. Dessila, director la Banca Românească, București.

I. Diamant, director general al „Industriei” S. A., Cluj.

Sigismund Erdős, președintele Consiliului de Administrație și director general la „Phoebus”, Turnătorie de Fier și Fabrică de Mașini S. A., Oradea.

Dr. M. Farkas, director general la „Frații Renner”, Fabrică de Pielărie, Cluj, președintele Secției U. G. I. R., Cluj.

Simion Lazăr, director la Fabrica de Bere Turdeană S. A., Turda.

Dr. L. Gherman, director la „Iris” S. A. R. pentru Industria Ceramică, Cluj.

Dr. N. Moskovits, președintele Consiliului de Administrație și director general al Stabilimentelor Industriale Moskovits S. pe A., Oradea.

Vasile Osvadă, membru în Consiliul de Administrație al Băncii Agrare, Cluj.

Oscar Weiser, director la „Phönix” Fabrică de Acid Sulfuric și Produse Chimice, Baia-Mare.

Ca reprezentanți ai Asociației Fabricanților din Banat:

Dr. Ioan Bălcescu, director la Uzinele de Fier și Domeniile din Reșița, Timișoara.

Norbert Benedict, director general la Fabrica de Ghete „Turul” S. A., Timișoara.

Dr. Coloman Jacobi, director al Fabricii de Ghete „Turul” S. A., Timișoara.

Ing. Victor Klein, director al S. A. „Industria Lânei”, Timișoara.

Eugen Lendvai secretarul Asociației Fabricanților din Banat, Timișoara.

Julius Neubauer, director general la „Leda”, Fabrică de Produse Chimice S. A., Timișoara.

Rudolf Totis, vice-președintele Consiliului de Administrație și director la „Industria Lânei” S. A. și președintele Asociației Fabricilor de Textile din Banat, Timișoara.

Ca reprezentanți ai Asociației Intreprinderilor Industriale din Arad:

Ing. Ștefan Mateescu, director general al S. A. Calea Ferată Electrică Arad-Podgoria și președintele Asociației Intreprinderilor Industriale din Arad.

Baron D. Carol Neuman, președin-

tele Consiliului de Administrație al S. A. Industriale Frații Neuman, Moară cu Aburi, Fabrică de Spirt și de Drojdie, Arad.

Ca reprezentanți ai Uniunii Industriașilor și Patronilor din Târgu-Mureș:

Adalbert Bürger, fabricant de bere, președintele Uniunii Industriașilor și Patronilor din Târgu-Mureș.

Dr. Elemér Gyárfás, președintele Sindicatului Băncilor Ardelene, Dicioșanmartin.

Eugen Kramer, director general la „Nitrogen” S. A. pentru Ingrășămintă și Produse Chimice, Dicioșanmartin.

Martin Singer, administrator de legat la Rafineria de Petrol din Tg.-Mureș, București.

Ca reprezentanți ai Uniunii Industriașilor Bucovineni:

Cavaler Dionis de Anghauch, mare industriaș, Cernăuți.

Dr. Vasile Marcu, președintele Sindicatului Forestier din Bucovina.

Cooptați în comitetul central

Din partea Uniunii Industriașilor Transilvăneni:

Carol Albrecht, proprietarul firmei „Lica” Industrie Alimentară, Sibiu.

Dr. Wilh. Csáki, director general la „Vitrometan”, Fabrică de Sticlărie din Ardeal și Banat, Mediaș.

Dr. Hans Jickelli, co-proprietar al fabricii de bere „Trei Stejari”, S-sorii lui Dr. Fr. Jickelli, Sibiu.

Oskar Kramer, director comercial al Fabricii de Zahăr din Bod (Jud. Brașov.)

Emerich Montag, director la Fabrica de țesătorie H. Klinger, Sft.-Gheorghie.

Carol Reinerth, director general al S. A. R. Frații Stolwerck, Brașov.

Richard Rieger, director la fabrica de mașini A. Rieger, S. A., Sibiu.

Ing. Emil Schmutzler, director și membru în consiliul de administrație al Fabricii de postav și țesături de masă Wilhelm Scherg et Co. S. A. Brașov.

Din partea Direcțiunii Regionale din Cuj a U. G. I. R.:

M. Katona, director comercial la „Cimentul Titan”, București.

Gh. Kemény, membru în Consiliul de Administrație al Soc. Forestiere din Lomaș, Arad.

Jacob Molnar, director la „Minele de Cărbuni din Ardeal”, S. A., Cluj.

Carol Negru, director la Uzinele Solvay S. A. Mureș-Uioara, Oena-Mureșului.

Eugen Sabou, administrator delegat al S. A. „Unio”, fabrică de va-

goane, Satu-Mare.

Eugen Steiner, director general la fabrica de încălțăminte „Derby”, Oradea.

Ing. Gh. Avram, director general al soc. forestiere „Regna”, S. A., Bistrița.

Ludwig Ungar, director și membru în Consiliul de Administrație al Turnătoriei de Fier și Fabrică de Mașini, S. A., Cluj.

Din partea Asociației fabricanților din Banat:

William Drexler, director general la Fabrica de Lanțuri, S. A., Timișoara.

Dr. Ing. Ernst Klein, Birou Tehnic, Timișoara.

Heinrich Müller, director general al Fabricii de Bere Timișoreană, S. A., Timișoara.

Josef Taussig, director la Prima Fabrică de Spirt și Rafinărie din Timișoara, S. p. A., Timișoara.

Dr. Ioan Tolnai, director la S. A. „Industria Lânei” din Timișoara, București.

Ernest Wermes, director la Fabrica de Pălării S. A., Timișoara.

Din partea Asociației Intreprinderilor Industriale din Arad:

Ing. Christea Niculescu, director general al S. A. Industriale „Arad-Brad”, din Arad.

Dr. Al. Rácz, administrator delegat la parfumeria „Baeder” S. A., Arad.

Din partea Uniunii Industriașilor și Patronilor din Tg.-Mureș:

Dr. Al. Lakatos, secretarul Uni-

nei Patronilor și Industriașilor din Tg.-Mureș.

Artur Steckel, director la S. A. Forestieră Regională, Brașov.

Din partea Uniunii Industriașilor Bucovineni:

Ing. M. Schindler, director la fabrica de mobile „Furnica”, Cernăuți.

Incasarea taxelor vamale la coletele poștale

Ministerul de finanțe a trimis un ordin circular administrațiilor financiare din țară prin care le face cunoscut că direcțiunea generală a P.T.T. arată că unele administrațiile financiare refuză să mai primească, drept numerar, bonurile de cassă trimise de oficiile poștale, pentru coletele intrate în țară.

Față de cele arătate, Ministerul de finanțe a hotărât ca să se mențină până la noul dispozițiuni, sistemul actual, și în consecință se va continua a se primi, dela oficiile vamale, bonurile arătate, drept numerar, cu condițiunea însă ca lichidarea să se facă lunar.

În caz contrar, se va reveni asupra acestei măsuri și se va aplica dispozițiunea ca plata acestor taxe vamale să se facă de acea Regie în numerar, oficiilor vamale, încasările făcându-se dela importatori, odată cu predarea coletelor.

ÉRTESÍTÉS

Alulirott esikszeredai pénzintézetek ezuton hozzák t. ügyfeleik tudomására, hogy folyó évi június 1-től szeptember hó 15-ig pénztárukat délelőtt 8—1 óráig tartják nyitva.

„Agrár” Takarékpénztár Részvénytársaság esikszeredai fiókjá.

„Aruforgalmi Bank Részvénytársaság” esikszeredai fiókjá.

„Brassói Népbank Részvénytársaság” esikszeredai fiókjá.

„Transsylvania” Bank Részvénytársaság esikszeredai fiókjá.

Uj igazgató a Rudolf Mosse hirdetési vállalat kolozsvári fiókjánál

A Rudolf Mosse hirdetési vállalat kolozsvári fiókjának vezetésében változás állott be. A fiók igazgatójává az eddigi titkárt, Fleck Gyulát nevezték ki, aki a fiók vezetését már át is vette.

Biró & Co kolozsvári bádógárugyár kényszerű egyezségeit kért

Biró & Co. kolozsvári bádógárugyár, amely régebben Salamon & Weiss céggel működött, 3,592.504 lej passzívával kényszerű egyezségeit kért. A cégnek több bel- és külföldi vas-és fémipari cég érdekelte, több kolozsvári pénzintézet is hitelezője volt a cégnek, amelyek azonban árufedezettel és rimessa-váltókkal 100 százalékos fedezet birtokában vannak.

DIANA sós borszesz, vezérképviselőt „GEA” KRAYER. Főlerakat Balkán Impex, TIMIȘOARA.

Băncile din Ardeal acordă credite mai ieftine

Dl. Virgil Madgearu subliniază dispozițiile ce s'au luat pentru limitarea dobânzilor și înlesnirea creditelor

Dl. Virgil Madgearu, ministru de finanțe, răspunzând unor întrebări referitoare la criza economică, a evidențiat dispozițiile ce s'au luat pentru

îmbunătățirea situației economice și pentru alimentarea pieței cu credite ieftine și suficiente

subliniind următoarele:

— Acum un an eram mai optimist în ce privește gravitatea boalei de care suferă această țară.

Așteptam ca efect al stabilizării o scădere a nivelului dobânzilor.

Efectul s'a produs foarte încet, într-o oarecare măsură. Cu noscând până în ultimile amănunte situația țării am intervenit în această chestiune.

— Cea dintâi intervențiune am făcut-o chemând la Ministerul de finanțe în toamna trecută pe marii bancheri. În urma consfăturilor pe care le-am avut, marii bancheri au stabilit un plafon peste care nu se trece: plafonul de 18 la sută. Marii bancheri, marile bănci nu numai că nu trec astăzi acest plafon, dar astăzi

marile bănci împrumută sub 18 la sută

și sunt pentru marii comercianți industriali și chiar pentru marii agricultori cazuri cunoscute de contracte de dobânzi cu 11—12 la sută.

— În Ardeal, în special nivelul dobânzilor a scăzut mai mult decât în vechiul regat și așa putea spune că

marile bănci din Ardeal au premers această acțiune de scădere a nivelului dobânzilor.

Desigur însă, că aceasta privește deocamdată numai categoria întreprinderilor mari și mijlocii, pentru că efectele scăderii dobânzilor, în ce privește existențele mici, încă nu s'au produs decât în foarte rari cazuri.

— În primul rând, am făcut tot ceace ne-a stat cu putință, pentru a spori alimentarea cu credite a băncii centrale cooperative.

— Am obținut în toamna trecută, când eram la Paris, un credit important de 12 milioane florini pentru banca centrală cooperativă, dela un grup de bănci din Olanda cu o dobândă de 8 la sută. Creditul acesta n'a putut să fie utilizat decât într-o foarte slabă măsură de banca centrală cooperativă din cauză că

comerțul nostru de cereale, nu este organizat

nu avem magazii, nu avem sistemul warrantării bine reglementat și organizat, încât nu s'au putut folosi decât două milioane florini olandezi, când

se pusese la dispoziție 12 milioane și când grupul olandez era dispus să ofere 25 milioane florini pentru ajutorarea agriculturii românești.

Deatunci încoace, ne-am preocupat de întărirea băncii centrale cooperative și de întărirea federațiilor și băncilor populare, prin mijlocirea cărora puteam să acordăm acest credit. Iar în ce privește posibilitatea de warrantare a cerealelor care constituie singurul element de răspândire al creditului eștin în masele țărănești, în această privință am schimbat regimul care există între calea ferată și între Banca Națională în ceace privește primirea recipiselor pe care le obținem pe baza cerealelor, de puse în magaziile C. F. R. Pe de altă parte Ministerul de agricultură și domeniul studiază de trei luni de zile un proiect practic de realizare a construcțiunii silozurilor în gările noastre, tocmai pentru a putea să ajungem la consolidarea și la ușurarea creditului țărănesc.

Proiectul de lege va trece zilele acestea în desbaterea Corpurilor Legiuitoare, iar proiectul real dela care așteptăm construcțiunea acestor silozuri, nu mai poate întârzia astăzi, când tratativele noastre cu grupurile respective de capitaliști sunt foarte avansate.

— În același timp am lucrat pentru întemeierea creditului agricol, pe bază hipotecară. Și în această privință, dacă nu ar fi fost crahul dela New York și consecințele lui asupra piețelor internaționale, am fi realizat astăzi această importantă instituțiune. Inșă, această instituțiune se va funda

Grupul de bancheri este format; capitalul a fost preluat în întregime

și se va fixa în curând momentul când se va face emisiunea primei tranșe de obligațiuni.

— Am întemeiat un prim institut de credit ipotecar tranzitoriu. Acest institut a început zilele acestea să funcționeze și el

va pune la dispoziția pieței, în scurtă vreme, 700 milioane lei.

Desigur că 700 de milioane lei nu sunt decât a picătură în oceanul mare al necesităților noastre.

BIZTOSITÁS

A Dacia Română Biztosító Rt. Nagyváradon ügynökséget állit fel

A Dacia Română Biztosító Rt., amely Erdélyben nagyarányu szervezkedési akciót indított meg, Nagyváradon ügynökséget állit fel, amelynek vezetője Deutsch József, a Franco Romana nagyváradai vezérügynöksé-

gének volt vezértikára lett. A Banca Românească nagyváradai fiókjá, amely eddig a Dacia Română vezérügynökségi teendőjét látta el, továbbra is megtartja ezt a szerepét.

Schuhmacher lett a Franco-Româna biztosító igazgatója

Schuhmacher igazgató, a Magyar-Francia Biztosító és Münchener Rückversicherungs Gesellschaft A. G. delegátusa lett a Franco Româna

Biztosító Rt. ügyvezető igazgatója és egyben a Franco Românanál érdekelt két biztosító intézet bizalmi embere is.

Római Nemzetközi Mezőgazdasági Intézet: —

A vetések állása általában kedvező!

A Római Nemzetközi Mezőgazdasági Intézet jelentése szerint a vetések állása általában kedvező.

Az Egyesült Államokban az őszi buza állása a legutóbbi hivatalos jelentés óta javult, a keleti részekben csapadék volna szükséges; a tavaszi buzavetések általában jók, ép úgy, mint a zab, rozs, árpa, lenmag és rizs állása. A tengeri vetések kielégítőek, egyes kerületekben sok esőzés volt.

Kanadában az áprilisi időjárás általában hideg és száraz volt éjjei fagyokkal; a tavaszi munkákat az időjárás kedvezően befolyásolta és előrehaladottabb stádiumban vannak, mint az előző években. A talajnedvesség kielégítő, csupán

egy-nyugati kerületekben elégtelen.

Chilben kedvezőbb a buza-termés állása, mint az első becslés szerint volt. A kormány az idej termést 10 millió q-ra becsli az előző 8 millió q-val szemben. A múlt évi terméssel szemben 2 millió q-val több várható; a többi termények állása is kielégítő.

Bulgáriában elsőrangú a vetések állása és igen kedvező termést ígér, jelentékenyen jobbat a múlt évinél. A buza sűrű és erősen kalászosodik, úgy, hogy 4 hét múlva az aratás megkezdődik. Ha az időjárás továbbra is kedvező lesz, rekordtermés várható.

Lengyelországban áprilisi folyamán a vetések állása ke-

veset javult. A rozs közepes, a buza, árpa közepesen aluli termést ígér.

Ausztriában a legutóbbi termésljelentés szerint szintén kedvező az őszi állása. A hűvös májusi időjárás hátráltatja a fejlődést, különösen a buzánál, az őszi rozs azonban igen jól fejlődött és általában a vetések állása közepesenél jobb.

Csehszlovákiában az őszi vetések észrevehetően javultak a buza szépen bokrosodott és állása kedvezőbb, mint a rozsé. A tavaszi vetések helyzete a közepesenél jobb.

Romániában az utóbbi napokban több helyen árvíz pusztított, egyébként azonban az átlagon felüli buza és árpatermés biztosítottnak látszik.

Fabricole de spirt somate să-și achite taxele către Stat

Constatându-se că multe din fabricole de spirt nu își îndeplinesc obligațiunea de plată a creditelor acordate pentru taxele cuvenite Statului, Ministerul de Finanțe, a decis ca creditele ce nu au fost lichidate până la 31 Decembrie 1929, să fie achitate până la 3 Iunie 1930, iar în caz de neconformare să fie executate garanțiile deținute de minister din partea fabricolelor.

A szegedi paprika piacot keres Romániában

A szegedi kereskedelmi és iparkamara a Romániával folytatandó kereskedelmi szerződés tárgyalásaira való tekintettel a szegedi paprikaérdekeltséggel történt megbeszélés alapján előterjesztést tett a magyar kormányhoz, hogy egyrészt a román kormánytól a rendkívüli magas beviteli vámok leszállítását szorgalmazza, másrészt pedig igyekezék azt az álláspontot érvényesíteni, hogy a román hatóságok az osztrák és a csehszlovák hatóságok mintájára a vegyvizsgáló állomások minősítését elfogadják és új belföldi vegyvizsgálat követelésével a magyar paprika bevitelének indokolatlan nehézségeket ne támasszanak.

Leépít az Oituz

Oituz favállalat, amely a Zabolai érdekeltségeit vette át, az idej döntést beszüntette és csak a régi készleteket dolgozza fel, mellyel kapcsolatban 60 tisztviselőjének három havi hatállyal felmondott.

LAPUNK OLVASÓIT

tisztelettel felkérjük, hogy a 1929-es évfolyam 37. számát, ha birtokukban van, kiadónkunk címére beküldeni sziveskedjenek. A beküldő szivesességét kellő módon mi is rekompenzáljuk. Tisztelettel

A KIADOHIVATAL.

Fizetésektelenségek, kényszeregyezségek, csődök

Hirsch Márton, járai vegyeskereskedő 50 százalékos magánegyezséget ajánlott fel hitelezőinek.

Szenkovits Testvérek, sepsiszentgyörgyi textilkereskedő 1,672.151 lej árutartozás, 326.400 lej készpénztartozással és 1,417.406 lej aktívával 50 százalékos, október elsején kezdődő 24 havi részletben fizetendő kényszeregyezséget kért.

Kohn Ferenc, marosvásárhelyi kereskedő ellen elrendelték a csődöt. A követelések június 10-ig jelentendők be.

Klein Elek, nagyváradai kereskedő kényszeregyezségi ajánlatát, amely szerint 24 hónap alatt 55 százalékos kvótát hajlandó fizetni, a hitelezők többsége elfogadta.

Berger Simon & Co., nagyváradai textilkereskedő 3,617.457 lej aktívával és 5,416.795 lej passzívával két év alatt fizetendő 50 százalékos kvótával kényszeregyezséget kért.

Heller Henrik, margitai textilkereskedő 631.821 aktívával és 996.264 lej passzívával 3 év alatt fizetendő 55 százalékos kvótával kényszeregyezséget kért.

Babos A., szebeni cég 1,400.000 lej tartozással hitelezőitől hat hónapi moratóriumot kapott.

Nuridsány M. és Fia, esikszeredai kereskedő kényszeregyezségi ügyében június 27-re tüzték ki a tárgyalást. A cég 60 százalékos kvótát ajánlott fel hitelezőinek.

Electrificarea oraşului Braşov

Se vor înfiinţa tramvae electrice până în „Poiana” şi funicular până la „Tâmpa”

În urma concursului deschis pentru darea în antrepriză a uzinei electrice din Braşov s'au prezentat cinci oferte dela cinci mari firme şi anume: Firma Ganz din Pesta, având sucursala la Cluj; firma Motor Goliusus Estin; firma I. M. I. Mineră Bucureşti; firma Electra Investin Stockholm Suedia şi firma Tohmsohn Honstun franceză din

Bucureşti.

Cu electrificarea oraşului s'a proiectat şi un tramvai electric, care să lege oraşul cu „Poiana”, unde sute de vizitatori merg să-şi caute de sănătate. S'a mai proiectat şi un funicular până la „Tâmpa” de unde avem o privelişte încântătoare peste întreaga ţară Bârsei.

A csehszlovákiai új állatvámok

Hosszas tárgyalások után megállapították az új cseh állatvámokat. Az új állatvámok lényege abban áll, hogy azoknak emelkedése vagy csökkenése a piaci árakkal kapcsolatos, tehát a mozgó-vámok jellegével bírnak. Az új vámok a következőképpen alakulnak:

	Autonom vám K	Szerződéses vám cK	
őrkör, bika	260	160	per q.
tehén	260	140	" "
növendék és borju	210	130	" "
sértés 120 kg-ig	300	120	" "

Ha a sertésárak élősúly kg-ként cK 10.60 alá esnek, ezen vámokhoz cK 80 pótlék járul mázsánként, ha pedig a havonkénti sertés-átlagár cK 11.70-t elérné, akkor ismét megszűnik,

Ha pedig az árak cK 980 alá süllyednének havonkénti átlagban, a kormány a vámpótlékoft oly magasra emelheti, hogy az átlagár cK 10.60 alá ne süllyedhessen.

Jelenleg azon államok részére, melyekkel Csehszlovákiának szerződése van az örkör váma cK 44, a a tehénké cK 28, a növendék és borjuké 38 cseh koronával alacsonyabb.

Ezek érvényben maradnak addig, amíg a havi átlagár legalább 8%-kal nem csökken a márciusi és áprilisi átlag alá. Ha azonban ez megtörténik, életbelépnek a szerződéses vámok. Amennyiben további 8%-kal, vagyis összesen 16%-kal csökkennének az árak, akkor a szerződéses vám ugyanilyen mértékben, vagyis a fentjelzett cK 44, 38, 37-el emelkednék. Az első emelkedés akkor szűnik meg, ha a havi átlagár ökrök-nél újra cK 7.80 emelkednék.

Mari reduceri de tarifuri la CFR.

Prin raționalizarea tarifurilor se caută să se încurajeze transporturile pe CFR. — Avantajii pentru industria națională

Comisiunea instituită de Direcțiunea Generală C.F.R., lucrează în permanență la programul de raționalizare a tarifelor-C.F.R. La aceste lucrări și discuțiuni participă și reprezentanții ai tuturor ramurilor de producțiune.

Discuțiunile în această comisiune se fac în jurul următoarelor principii călăuzitoare:

Imbunătățiri prin cari să se poată spori numărul transporturilor.

Preîntâmpinarea concurenței prin avantajii și reduceri acordate pe căile ferate.

Refacerea clasificării pe baza nouilor prețuri ale pieții, astfel ca taxele de transport să reprezinte normal 10—25 la sută din valoarea mărfii.

Refacerea nomenclaturei pe baza convenției internaționale și care trebuie să fie introdusă atât în tarifele locale cât și în cele directe.

Crearea unei diferențieri mai puternice, așa ca

să se încurajeze mai mult transporturile

la distanțe mari și tranzitul.

Simplificarea sistemului tarifar, prin înglobarea în taxele de transport, a majorității taxelor accesorii.

Reglementarea avantajiiilor pe cari calea ferată înțelege să le acorde industriei naționale, pe baze de tarife speciale și de stațiuni, sau regiuni.

Discuțiuni foarte însuflețite se urmează în jurul avantajiiilor acordate industriei naționale.

Legea de încurajare a acestei industrii, acordă o reducere de 45 la sută pentru transportul produselor fabricate și de 30 și 20 la sută, pentru transportul materialelor prime, destinate industriei naționale.

Pentru ca aceste reduceri să nu provoace o scădere prea mare a tarifelor de transport, chiar sub prețul de cost, ele au fost limitate numai la tarifele clase.

Din această cauză, clasificarea mărfurilor nu a mai ținut seamă de valoarea lor.

Regia Autonomă C.F.R., recunoaște necesitatea de

a încuraja industria indigenă, față de cea străină însă numai atunci când nevoia este reală

și bine stabilită și nu cu sistemul actual care-i cauzează mari prejudicii fără a fi de un real ajutor industriei.

E de ajuns a arăta că toate țările au asemenea tarife și că în Germania sunt circa 280 tarife de regiuni.

În noul tarif s'a studiat situația normală, făcându-se abstracție de lege industrială și stabilindu-se prin

tarife speciale și de regiuni lărgirea sferelor de consumație și deci de transport, prin studiul dela caz la caz

a fiecărui articol cu avantajii care se egoleze pe cele acordate de legea industrială, dar care se nu fie generalizate.

A brassói Kocsis-féle parketta elsőrangú.

Protecția creditorilor

Congresul internațional al creditorilor, întrunit la Viena și-a încheiat lucrările.

Congresul a adoptat o serie de rezoluțiuni prin care se cere reglementarea internațională a procedurii falimentelor, încurajarea asigurării pentru creditori, dezvoltarea protecției creditului și alcătuirea unei statistici internaționale a insolvenților.

Világszerte zuhan az ólom ára

A vörösrézpiacon beállott áresés és az általános válság alaposan kikezdte az ólom árát is, amely a legutóbbi londoni jegyzés szerint 19.5 fontra esett, ami 55 százaléka a háboru előtti árak.

Az ólompiacon kifejlődött szokatlanul nagy áresés folytán több üzem kénytelen beszüntetni tevékenységét.

Firma „Fülöp și Grosz” a primit reprezentanța uzinelor „Bergmann” în Ardeal

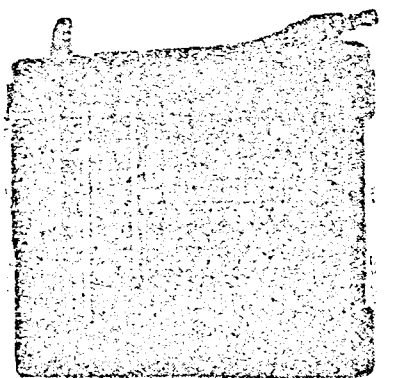
Uzinele de electricitate „Bergmann” și-a cedat reprezentanța pentru Ardeal firmei „Fülöp și Grosz” pe timp de un an.

„Bergmann Elektrizitätswerke” până acuma a fost reprezentată prin „Creditul Extern” în România.

Reduceri de 30 la sută pentru călătoriile pe C. F. R.

Direcțiunea generală cfr. a luat hotărârea ca certificatele cu reducere de 30 la sută, ce se emit pentru călătoriile în grup de cel puțin 25 persoane, să se elibereze și de către inspecțiunile de mișcare, din întreaga țară, în condițiunile prevăzute în tariful local.

**Számoló-
gépek,
levélmásoló-
sokszorosító
gépek**

CONTROL
ARAD, Salacz-utca 1 sz.

O nouă firmă în Cluj

Sub firma „Mezey & Co.” s'a înființat o nouă întreprindere de mașini în Cluj

Dl Eugen Mezey, comerciant de mașini de scris, împreună cu dl. Eugen Drasch, fost funcționar conducător la magazide fierărie Babos et Co. din Cluj, sub firma „Mezey et Co.” și-au deschis în Cluj un magazin de mașini de scris, obținând și reprezentanța caselor „Național Cash-Register”, „Original Odher”, „L. C. Smith” și „Smith-Premier” pentru casse, mașini de scris și calculat.

Banca Chrissoveloni a realizat un beneficiu de peste 45 milioane

Adunarea Generală a acționarilor Băncii Chrissoveloni a luat cunoștință de raportul consiliului de administrație și cu mare majoritate a aprobat propunerile consiliului privitoare la repartizarea beneficiului net de lei 45,811.381.75, dând descărcare consiliului de administrație.

Összetartás céggel Nagyváradon megalakult a harmadik hiteledási iroda

A nagyváradai Bizalom és Közérdek hiteledási irodák, valamint az ezeken kívül álló kereskedők között megindult tárgyalások a cégek fuziójára, illetve a kívülálló kereskedőknek ezekben az eladási szervezetekbe való felvétele iránt nem vezettek eredményre.

A kívülálló kereskedők Összetartás céggel harmadik hiteledási szervezet megalapítását indították be.

Az új eladási szervezet adminisztrációját százalékos részesedés ellenében valószínűleg egy váradai pénztézet fogja ellátni.

Conducătorii firmei „Lysoform” în România

„Societatea Română de Lysoform”, înregistrându-și firma, și-a ales în direcțiune pe dnii Eugen Blayer și Leopold Meer ca directori executivi, iar pe dnii Iuliu Ferenczy, Iosif Fodor și Alfréd Hallász ca membri.

Firma L. Heimann a cerut concordat

Familia exportatorului de lemne Leon Heimann din București a cerut concordat preventiv, având la pasive 76 milioane 617.495 lei, iar la active 54.171.968 lei, oferind creditorilor o cotă de 50%, achitabilă în decurs de 3 ani.

Cel mai mare creditor al regretatului Heimann, este firma Carmen et Fieres din Alexandria cu 29.000.000 lei.

„Reșița” a realizat un beneficiu net de peste 81 milioane

Capitalul uzinelor și domeniilor „Reșița” se cifrează la 750 milioane — Beneficiul brut al uzindlor „Reșița” se cifrează la peste 702 milioane în 1929

Societatea metalurgică „Uzinele de Fier și Domeniile din Reșița”, cu un capital social de 750 milioane, fond de rezervă legal de 328.329.470, fond pentru creianțe dubioase de 60.000.000, fond special pentru devalorizări de 35 milioane, fond pentru refacerea instalațiilor de 30.954.142, fond pentru amortizări de 498 milioane 561.292 lei,

evidențiază un profit net de 81.870.309 lei

în bilanțul publicat pe anul 1929, având la datoria cu garanță ipotecară 372.200.000,

la creditorii 1.656.020.485 lei,

la dividende neridicate 4 milioane 436.912, iar la reportul beneficiului din 1928 suma

de 4.082.115 lei.

Societatea are la debitori 1.392.230.515 lei.

Impreună cu beneficiul de 4.082.115 lei reportat din anul 1928, și cu beneficiul de 13 milioane 628.226 lei din participațiunii, Societatea Uzinelor de Fier și Domeniilor din Reșița,

a realizat un beneficiu brut de 720.368.095 lei

în anul 1929.

Rezultatul favorabil, se datorește priceperii și chibzuinței, cu care a fost condusă marea întreprindere metalurgică din România, isbutind să facă față greutăților ce a întâmpinat și prin concurența streină, în actuala criză economică, ce continuă să bântuie accentuat la noi.

Csődöt kértek az Ujaradi Takarékpénztár ellen

Egyik betétes 35.000 lejes követelésével veszeltezteti a moratorium sikerét

Megirtuk, hogy az Ujaradi Takarékpénztár Rt. fizetéképtelen lett és moratoriumot kért. A nagy betétesek bizalommal viseltetett és viseltetik dr. Hemmer János igazgató és a vagyonos igazgatósággal szemben és hajlandók voltak két évi moratoriumot megadni.

A kisbetétesek azonban nyugtalanok voltak és közülük Griesler Györgyné, dr. Köves László aradi ügyvéd útján 35.000 lejes betéte erejéig csődöt kért a pénztézet ellen.

Az aradi törvényszék legközelebb dönt a csödkérés ügyében.

Az Adriai Biztosító Társaság 11 millió 853.338 lira tiszta nyereséget ért el az 1929. évben

Bukarestben Varsóban és Madridban épített új székházat az intézet — Részvényenként 100 lira osztalékot fizet a Riunione Adriatica di Sicurtà

A részvényesek nagy érdeklődése mellett tartotta meg Triestben 1929. évi rendes közgyűlést az Adriai Biztosító Társaság (Riunione Adriatica di Sicurtà) amely közgyűlés a társaság 91. üzletének eredményeit állapította meg és vizsgálta felül.

Az igazgatótanács jelentése a társaság tevékenységének részletes és számszerű ismertetésén kívül beszámolt a biztosítási piac általános helyzetéről is. A jelentés utal arra, hogy

a különböző országokban tapasztalható konjunkturahullámzások és gazdasági viszonyok szoros összefüggésben vannak a biztosítási üzlet fejlődésével.

Épen úgy, mint a közgazdasági élet többi ágaiban, a biztosítási szakmában is a világháború befejezése után rapid módon hajtották végre a különböző átcsoportosításokat és átszervezéseket. A kevésbé szolid biztosítóintézetek, amelyek spekulációs cézzal alakultak, vagy amelyeknek tech-

nikai vezetése gyenge volt, részben már eltűntek, részben pedig likvidálnak. Kísérletek folynak több-kevesebb sikerrel, hogy a biztosítás bizonyos ágaiiban a szükséges könnyítéseket végrehajtsák. A technikai eljárás tökéletesítésére, a statisztikai adatgyűjtésre és a mechanikai eljárás fejlesztésére eredményes kísérleteket és újításokat vezettek be, amelyek azzal a reménnyel biztatnak, hogy

a biztosítási intézmény egészségesebb és rentabilisabb lesz a jövőben.

Az igazgatósági jelentés hivatkozik arra, hogy az Adriai Biztosító Társaság, amely szilárd műszaki és anyagi alapon működik, az elmúlt évben jelentős fejlődést ért el a különböző üzletágakban és az elért nyereség arányában van a biztosítási üzlettel járó költségekkel. Az igazgatóság különleges gonddal és előrelátással vigyázott arra, hogy szelekciónálja az üzleteket és ez az üzletpolitika nyilvánul meg a társulat 1929. évi mérlegében.

Az életágazatban a társaság 1 milliárd 307 millió 251.000 lira értékű új biztosítást kötött, 148 millió 667.000 lirával többet, mint az 1928. évben. A díjbevétel ebben az ágazatban 165 millió 622.000 lirára emelkedett és 22 millió 145.000 lirával volt több, mint az 1928. évben.

A szállítványozási biztosítás a legutóbbi években kedvezőlen eredményekkel zárult és épen ezért az Adria Biztosító Társaság továbbra is a legnagyobb tartózkodással kezeli ezt az üzletágat, amelynek díjbevétele az elmúlt évben 29 millió 476.000 lirára csökkent, az 1929. évi 33 millió 690.000 lirával szemben.

A jég, betöréses lopás elleni biztosításban és a többi másodrendű biztosítási ágazatokban a díjbevétel 55 millió 573.000 lirára emelkedett és 8 millió 687.000 lirával volt több, mint az előző évben.

Az összes bevétel díjakban és mellékletékekben a társaság részéről folytatott üzletágakban 482 millió 778.000 lirára emelkedett és összesen 45 millió lirával volt több, mint az elmúlt üzletévben.

A társaságnak sikerült karmatmentesen Italiában levő ingatlanait reális bázison revalorizálnia és a szokásos értéktöbbleti alapon kívül 15 millió lirás külön ingatlantartalékokat kreálni.

A társaság ingatlanainak értéke 24 millió 703.000 lirával emelkedett és jelenleg meghaladja a 240 millió lira értéket, amely hatalmas tőke 33 olaszországi palotában és az európai államok 33 különböző központi városaiban fekszik, azokban az országokban, amelyekben az Adria Biztosító Társaság tevékenységet fejt ki. Az igazgatósági jelentés külön kiemeli hogy a társaság legutóbb Madridban, Bukarestben és Varsóban épített székházakat. A mérleg 40 millió lira 700.000 lira külön tartalékalap mellett 11 millió 853.338 lira nyereséget mutat ki, amelyből részvényenként — épenugy, mint a megelőző évben — 100 lira osztalék kerül kifizetésre.

A felsorolt mammutszámok és az 1929. évben minden üzletágban elért jelentős emelkedés igazolja az Adriai Biztosító Társaság kitünő megalapozottságát és teszi indokolttá a közönség részéről megnyilvánuló osztatlan bizalmat az intézettel szemben.

„National Industrial Conference Board Inc.” din New-York in România

Dl. M. Manoilescu președintele Uniunei Camerelor de Comerț a fost delegat să reprezinte la noi, „National Industrial Conference Board Inc.” din Newyork, asociație care se ocupă de studii cu privire la dezvoltarea industriei și situației economice în diferite țări.

ASIGURĂRI

„Dacia-Română“ își înființează agenție în Oradea

Societatea de Asigurări „Dacia-Română“, pornindu-și o mare acțiune de organizare în Ardeal, a decis să-și înființeze o agenție și în Oradea-Mare, sub conducerea dlui Iosif Deutsch, fost secretar general la filiala din Oradea a societății de asigurări „Franco-Ro-

mână“.

Filiala din Oradea Mare a societății de credit „Banca Românească“; va continua să gireze operațiile agenției generale a institutului de asigurări „Dacia-Română“ în Oradea; ca și în trecut.

Banca de Credit Român își înființează filiale în Ardeal

Banca de Credit Român din București, intenționează să-și înființeze filiale în Ardeal și cam la finea lunii Septembrie este decisă, ca să-și deschidă fi-

liale în Cluj și Oradea.

Filiale vor avea menirea să contribuie la alimentarea pieței ardeleni cu credite convenabile.

Societatea Forestieră din Lomaș a realizat un beneficiu de peste 20 milioane

Societatea și-a convocat adunarea generală pe 11 Iunie

Societatea Forestieră din Lomaș convocându-și adunarea generală pe ziua de 11 Iunie a. c. și-a publicat bilanțul, în care evidentiază pe anul 1928—1929

un beneficiu brut de 20 milioane 332.156.27 lei

cu un capital social de 4 milioane 500.000, rezerve de 19 milioane 623.152.71 lei, având la creditorii 302.095.315.59 lei.

Din profitul brut, scăzând

impozitele, taxele de asigurări și cheltuielile cu suma de 1.200.000 lei din descrierile pentru fondul de devaluări,

întreprinderea evidentiază un profit net de 3 milioane 301.980.50 lei,

care cu reportul de profit de 304.733.19 lei din anul precedent, se cifrează la 3.606.713.69 lei pe 1928—1929, justificând conducerea chibzuită pe care o are întreprinderea.

A Lomási Erdőipar Rt. több mint 20 millió lej brutto nyereséget ért el az 1928—29. üzletévben

Junius 11-én tartja meg közgyűlését a romániai faipar vezetővállalata

Az Aradon székelő Lomási Erdőipar Rt. junius 11-én tartja meg rendes évi közgyűlést. A Románia faiparában előkelő szerepet játszó vállalat mult évi mérlegét lapunk más helyén közöljük. A mérleg szerint, amely az 1928—29. üzletév eredményeit tünteti fel, a vállalat 4 millió 500.000 lej alaptőke és 19 millió 623.152 lej tartalékok mellett 20 millió 332.156 lej bruttó nyereséget mutat ki, az adósoknál fennálló követelését pedig 242 millió 888.405 lejben tünteti fel.

A tiszta nyereség a különböző adók, illetékek, biztosítási

díjak és különböző költségek levonása után valamint külön létesített 1 millió 200.000 lejes értékesítkelési alap leszámításával 3 millió 301.980 lejt (14%-ot) tesz ki.

Az elért szép üzleteredmény annak a gondos és szakszerű vezetésnek köszönhető, amelylyel a Lomási Erdőipar Rt. a romániai faipar és fatereskedelem legsúlyosabb válságának idején is sikerrel győzte le az eléje tornyosuló akadályokat és megerősítte azt a vezető pozíciót, amelyet a vállalat a romániai faiparban évek óta betölt.

Fabrica de mașini „Frații Princz“ își înființează reprezentanță în Cluj

Fabrica de mașini și vase emailate „FRĂȚII PRINCZ“ din Satmar, își înființează în Cluj o reprezentanță pentru regiunile Cluj, Someș, Turda și Bistrița.

Reprezentanța a fost acordată dlui Iuliu BOSCHKOVITS, care are un local în Cluj, str. Regina Maria No. 15 și

care va conduce reprezentanța cu firma „VICTORIA“.

Fabrica de mașini și vase emailate „Frații Princz“ din Satmar, având produse renumite și excelente, desigur va înregistra mari succese și în regiunile Cluj, Turda, Bistrița și Someș, prin noua sa reprezentanță din Cluj.

81 m'lió lejt meghalad a Resica 1929. évi tiszta nyeresége

A Resicai Vasművek és Uradalmak Rt. saját tőkét 750 millió lejre emelkedtek — A vállalat az elmúlt évben 702 millió bruttó nyereséget ért el

A Resicai Vasművek és Uradalmak Rt. most hozta nyilvánosságra 1929. évi mérlegét, amelyet lapunk más helyén közlünk. A mérleg szerint a vállalat részvénytőkéje 750 millió lej, a tartalékalapok összege 328 millió 329.470 lej, amely mellett a kétéves követelésekre külön tartalékalapot létesítettek 60 millió lej értékben és gondos előrelátással 35 millió lejt tartalékoltak az esetleges értékesítkések fedezésére.

A beruházási célokat külön 30 millió 594.142 lejes alap szolgálja, az amortizációkra pedig 498 millió 561.292 lejt irányoz elő a mult évi zársmadár, amely

81 millió 870.309 lejtben tünteti fel a Resicai Vasművek és Uradalmának Rt. 1929. évi tiszta nyereséget.

A nemzetközi viszonylatban is jelentős tényezőnek elismert, Romániában pedig a legelső helyen álló mamuthvállalat

az adósok rovatában 1 millió 392 millió 230.515 lej követelést tüntet ki

a mult évi mérlegben.

Az 1928. évről áthozott 4 millió 82.115 lej nyereséggel és a különböző érdekeltségektől származó 13 millió 628.226 lej nyereséggel együtt a Resica Vasművek és Uradalmak Rt. 1929. évi bruttó nyeresége 720 millió 368.095 lej volt.

A jelenlegi súlyos gazdasági viszonyok, pénzkrisis és nemzetközi jellegű termelési válság mellett a Resicai Vasművek és Uradalmak Rt. annak a gondos, előrelátó és szakszerű vezetésnek köszönheti az elért eredményeket, amellyel a vállalat kereskedelmi és műszaki igazgatósága irányítja a termelést és az értékesítést és amely lelkiismerets és meg-

szített munkával sikerült legyőznie azokat a súlyos nehézségeket, amelyekkel ma minden romániai iparvállalat küzd és amelyekből a Resicai Vasművek és Uradalmak Rt. sem tudta teljes mértékben mentesíteni magát.

A vállalat július 10-én tartja közgyűlését, amely előreláthatólag jelentős tranzakciók felett fog határozni. Tárgyalások folynak ugyanis a főrészes Rotschild csoport delegátusaival; Deutsch Ottóval és báró Kornfeld Pállal és az előkészítés alatt levő tranzakciók nagyobbarányu tőkeemeléssel vezetődnek be, új reorganizációs programmal egyesítve.

Kik a Román Lysoform Rt. igazgatósági tagjai?

A romániai Lysoform-képviselő „Román Lysoform Rt.“ alatt jegyeztette be a céget.

A részvénytársaság igazgatósága a következőképpen alakult meg: Ügyvezető igazgatók: Meer Lipót és Bleyer Jenő, az igazgatóság tagjai: Ferenczy Gyula, Fodor József, Meer Lipót, Halász Alfréd és Bleyer Jenő.

Ujlag megkezdte működését a temesvári Polgári Takarékpénztár Rt.

A temesvári Polgári Takarékpénztár Rt. rekonstrukciója előtt áll. Tárgyalások folynak több nagy pénztézzettel, hogy a jelenleg még kényszerűség alatt álló Polgári Takarékpénztár újabb tőkék bekapcsolásával megint tapraálljon és működését megint felvehesse.

A Polgári Takarékpénztár rekonstrukciója remélhetőleg javítani fog a temesvári piac helyzetén

„Ardealul Economic—Erdélyi Közgazdaság”

Organ al Industriei, Comerțului și Finanței din Ardeal și Banat. — Erdély és Bánát ipari, kereskedelmi és pénzügyi szaklapja.

Redacția și Administrația: — Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 121. :- Telefon: 4-44.

Director și răspunzător: } TRAIAN CHIRILĂ
Igazgató és felelős szerk: }

Abonamente — Előfizetési árak

In țară pe un an . . .	Pentru particulari comercianți și industriali	1200 lei
Belföldön egész évre	Pentru bănci, instituțiuni financiare și societăți	2000 lei
	Magánosoknak, kereskedők és gyárosoknak	1200 lei
	Bankoknak, pénzügyintézeteknek és társaságoknak	2000 lei
	Pentru străinătate	1500 lei.
	Külföldre	

Anunțuri — Hirdetések

Jumătate an	600 lei	Pagina l. a. cm ²	20 lei
Félevere . . .	1200 lei	Cimlapon l. oldalon cm ² -ként	15 lei
	600 lei	In text	80 lei
	1200 lei	Szövegdal	
		Un sir garmond	
		Egy garmond sor	

Industria Textilă Arădană Soc. A.

Telefon: 7-58.

Cea mai mare fabrică
de Textile din Ardeal

Erdély legnagyobb
textilgyára Arad.

Telefon: 7-58.

Aradi Textilgyár Részvénytársaság

CASA NOASTRĂ

SOCIETATE ANONIMA PENTRU BANCA
COMERȚ ȘI INDUSTRIE

Capital și rezerve
Lei 77,400.000

Sediul Social : Satu-Mare.

Sucursale :

BAIA-MARE, CAREI, SIGHET și VALEA LUI
MIHAI.

Afiliațiuni :

„UNIO”, Fabrica de vagoane S. A. SATU-MARE.
Soc. Anon. Pentru Importul de Fierărie, Satu-Mare

Kolozsvári Takarékpénzt, és Hitelbank Részvénytárs.

Cluj, Piața Unirii (Mátyás király-tér) 7

Fiókjai: Dés, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár
Marosvásárhely és Nagyváradon. — :-

Saját tőkéi **85** millió lej

Minden banküg-
ylet legelő-
nyösebben
végez.

Affiliált intézetek:
Torda-Aranyos Vármegyei
Takarékpénztár Rt. Tordán
Alsófehérvármegyei Gaz-
dasági Bank és Takarékpénztár Rt.
Nagyenyedi Udvarhely-
megyei Takarékpénztár Rt.
Székelyudvarhelyen és
Sz. Keresztúron. Szászre-
genvidéki Takarékpénztár és Hitel-
bank Rt. Biharyszék és Szamosújvá-
ri Hitelbank Rt. Szamosújváron.

Áruraktárai
a vasat
mellett

Engedélyezett
devizahely.

Betéteket
elfogad

Nem trükk! Valóság!

Kedves, barátságos, tiszta szoba árból

20%

Bőséges, ízletes házi étkezési árból

10%

engedményt kap Ön, mint ezen lap előfizetője

Budapesten a

PARK-Nagyszállodában

VIII., Baross-tér 10. szám.

Mezőgazdasági Bank

és Takarékpénztár Rt.

Cluj-Kolozsvár, Piața Unirii No. 9.

Fiókinézet: Dej-Dés, Jibou-Zsibó, Beclean-Bethlen
Zălau-Zilah

Affiliált intézetek: A Nagyenyedi „Kisegítő” Ta-
karékpénztár Rt., Aiud-Nagyenyed és ennek Uioara-
marosujvári fiókinézete.

Saját tőkéi **58** millió lej

Minden bankügylet legelőnyösebben vé-
gez. — Engedélyezett devizahely. — At-
utalás a bel- és külföld bármely piacára.

Ardealul Economic Erdélyi Közgazdaság

hirdetési árai:

Cimlapon cm²-ként Lei 20'—

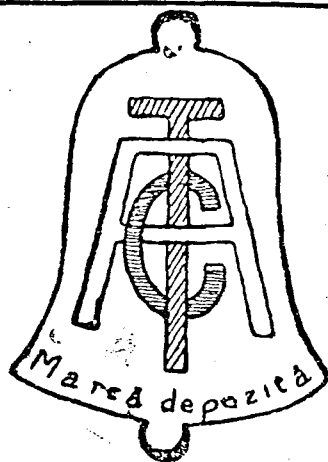
Szöveg között cm²-
ként — — Lei 15'—

Többi hirdetési ol-
dalon — — Lei 10'—

Egy garmond sor Lei 80'—

Citiți

„Lemnul”

Cu această marcă este prevăzută
fiecare obiect de argint și lux fa-
bricat în fabrică

„TACĂMUL” din

•••••

Finetă de 800!

Fabricațiile se pot procura în prăvăliile re-
bijuterii mai bune. Numai pentru revănzăto-
ri „TACĂMUL” fabrică de argintării, Cluj
Str. N. Iorga No. 11/A. — Telefon: 4-32
Adresa telegrafică: „Tacămul”